

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 99/2019-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. mája 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti MAC TV, s. r. o., Brečtanová 1, Bratislava, IČO 00618322, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Bugala-Ďurček, s. r. o., Miletičova 5B, Bratislava, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Alžbeta Calpaš Mordinová, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 v spojení s čl. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 54/2018 z 28. novembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti MAC TV, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. marca 2019 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti MAC TV, s. r. o., Brečtanová 1, Bratislava, IČO 00618322 (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou

Bugala-Ďurček, s. r. o., Miletičova 5B, Bratislava, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Alžbeta Calpaš Mordinová, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 1 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 54/2018 z 28. novembra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľke bola rozsudkom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 11 C 33/2012 zo 7. mája 2015 v konaní o návrhu na ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy uložená okrem iného povinnosť odvysielat' ospravedlnenie a nahradiť protistrane nemajetkovú ujmu vo výške 5 000 €. Rozsudok okresného súdu napadli obe procesné strany odvolaním. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 3 Co 330/2015 z 27. apríla 2017 odvolanie žalobcu odmietol, rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy potvrdil a v časti náhrady trov konania rozsudok zrušil a v tejto časti vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Proti rozsudku krajského súdu v časti výroku o potvrdení priznania nemajetkovej ujmy podala sťažovateľka dovolanie, ktoré odôvodnila nesprávnym právnym posúdením veci. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky odmietol.

3. Podľa názoru sťažovateľky tým, že najvyšší súd odmietol jej dovolanie bez existencie dôvodu na takýto postup, dopustil sa zásahu do jej práva na spravodlivé súdne konanie. Sťažovateľka namieta, že *„požiadavka najvyššieho súdu na presnú identifikáciu otázky, na ktorej boli založené predchádzajúce rozhodnutia a zároveň požiadavka na presnú identifikáciu ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pod hrozbou odmietnutia dovolania je príliš formalistická, svojvoľná a arbitrárna... poukazuje na skutočnosť, že z obsahu jej podaného dovolania je zrejmé, že namietala právne posúdenie otázky priznania nemajetkovej ujmy v peniazoch (popri priznanej morálnej satisfakcii). Skutočnosť, že sťažovateľka na podporu svojej argumentácie uvádzala aj skutočnosť, že krajský a okresný súd svoje právne závery opreli o nedostatok dôkazov*

vo vzťahu k preukázaniu závažnej ujmy a príčinnej súvislosti medzi závažnou ujmovou a konaním sťažovateľky, nemá vplyv na to, že sťažovateľka jasne formulovala na posúdení akej právnej otázky boli založené rozhodnutia okresného a krajského súdu a bolo povinnosťou najvyššieho súdu zaoberať sa meritórne podaným dovolaním.“.

4. Sťažovateľka argumentuje, že „najvyšší súd v Napadnutom rozhodnutí uviedol, že sťažovateľka nepoukázala na žiadne rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré by mali predstavovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, hoci v samotnom odôvodnení Napadnutého rozhodnutia sám najvyšší súd poukázal na skutočnosť (str. 2 Napadnutého rozhodnutia), že sťažovateľka na ustálenú rozhodovaciu prax poukázala (rozhodnutie najvyššieho súdu 4 Cdo/81/2011). Najvyšší súd si tak sám navzájom odporuje...“.

5. Najvyšší súd bol podľa názoru sťažovateľky povinný pri posudzovaní veci vychádzať z obsahu podaného dovolania, ktoré obsahovalo formuláciu podstatnej otázky, na ktorej bolo založené rozhodnutie odvolacieho súdu ako i identifikáciu ustálenej súdnej praxe v predmetnej otázke, preto mal vec meritórne rozhodnúť. Tým, že dovolanie sťažovateľky najvyšší súd procesne odmietol, zasiahol do jej práva na spravodlivé súdne konanie.

6. Na základe argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva spoločnosti MAC TV, s. r. o., so sídlom Brečtanová 1, 831 01 Bratislava, IČO: 00 618 322, podľa článku 46 ods. 1 a ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 v spojení s článkom 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: 1 Cdo 54/2018 zo dňa 28. 11. 2018, porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: 1 Cdo 54/2018 zo dňa 28. 11. 2018 sa zrušuje vo všetkých výrokoch a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť spoločnosti MAC TV, s. r. o., so sídlom Brečtanová 1, 831 01 Bratislava, IČO: 00 618 322, trovy právneho zastúpenia

vo výške 100 %, spočívajúce v dvoch úkonoch právnej služby, 2x režijný paušál a DPH na účet Advokátskej kancelárie Bugala - Ďurček, s. r. o., do pätnásť dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

11. Sťažovateľka namieta, že výrokom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania došlo k porušeniu jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 1 dohovoru.

12. Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní.

13. V nadväznosti na uvedené východiská ústavný súd, poukazujúc na svoju doterajšiu judikatúru, považuje za potrebné zdôrazniť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

14. Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

15. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

16. Na základe uvedených právnych názorov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľky.

17. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovateľka vyvodzovala prípustnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), pretože podľa jej názoru odvolací súd pri právnom posúdení veci postupoval nesprávne a pri riešení právnych otázok sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a vyriešenie právnej otázky vykonal rozdielne, ako o nej rozhoduje dovolací súd. Najvyšší súd zdôrazňuje, že v prípade dovolania z dôvodov uvedených v § 421 CSP má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam a výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je podmienený tým, ako dovolateľ súdu vysvetlí, konkretizuje a doloží, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky. Podľa najvyššieho súdu sťažovateľka uviedla v dovolaní všeobecnú charakteristiku nesprávnosti ku ktorej podľa jej názoru došlo pred prvoinštančným a odvolacím súdom, avšak nedefinovala právnu otázku, pri posúdení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe. Najvyšší súd zdôraznil, že otázka relevantná

podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP musí byť nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom, pričom to musí byť zároveň otázka, na ktorej vyriešení odvolací súd založil odôvodnenie svojho rozhodnutia.

18. Najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia uvádza:

„Žalovaný v dovolaní síce formálne označil za dovolací dôvod ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, vychádzajúc z obsahu dovolania v skutočnosti vyčítal odvolaciemu súdu nesprávne zistenie skutkového stavu veci. Ak je v dovolaní namietané nesprávne právne posúdenie veci odôvodnené tým, že skutkové zistenia a z nich vyplývajúci skutkový záver sú chybné, teda že skutkový stav, z ktorého vychádzal odvolací súd, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, nie je z obsahového hľadiska splnená zákonná náležitosť dovolania vyplývajúca z § 428 CSP, a to jeho odôvodnenie dovolacími dôvodmi. Nesprávne či nedostatočné zistenie skutkového stavu (v tomto prípade podľa dovolateľa nedostatočné preukázanie závažnosti ujmy) ako dovolací dôvod CSP nepozná. Dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, pretože je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Táto viazanosť zisteným skutkovým stavom je nevyhnutným predpokladom pre skúmanie správnosti právneho posúdenia veci, pretože podstatou právneho posúdenia veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav.“

19. V súvislosti s posudzovaním prípustnosti dovolania sťažovateľky podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP (rozdielnosť rozhodovania dovolacieho súdu) najvyšší súd uvádza:

„Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje totiž dovolaciemu súdu posúdiť, či ide o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či je táto otázka riešená dovolacím súdom rozdielne. Zároveň musia byť v dovolaní podanom z tohto dôvodu aj konkrétne označené rozdielne rozhodnutia dovolacieho súdu riešiace otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Takéto rozhodnutia však dovolateľ v dovolaní neuviedol. Poukázal iba na to, že odvolací súd rozhodol rozdielne ako rozhoduje dovolací súd, čo nepredstavuje dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP.“

20. Najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky, keďže žiadnym spôsobom nevyargumentovala existenciu dovolacieho dôvodu či už podľa § 421 ods. 1 písm. a) alebo c) CSP, ktorých sa dovoľavala v dovolaní.

21. Na základe citovaného ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal so všetkými dovolacími dôvodmi sťažovateľky, ktoré nepovažoval za vymedzené spôsobom uvedeným v § 432 až § 435 CSP, preto dovolanie sťažovateľky odmietol. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za neodôvodnené a ani za arbitrárne, t. j. také, ktoré by bolo založené na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel v napadnutom konaní aplikovaných ustanovení Civilného sporového poriadku (upravujúcich prípustnosť dovolania a dovolacie dôvody v občianskoprávných veciach). Z už citovaného vyplýva, že najvyšší súd sa podrobne zaoberal argumentáciou sťažovateľky, pričom zastáva názor, že právna otázka, na ktorú poukazuje sťažovateľka v dovolaní, nebola nastolená jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom, teda nebolo možné posúdiť, či ide o otázku, na ktorej vyriešení založil odvolací súd odôvodnenie svojho rozhodnutia. Najvyšší súd vytkol sťažovateľke aj to, že konkrétne neoznačila rozdielne rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré riešia otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Predovšetkým sa však ústavný súd stotožňuje s názorom najvyššieho súdu, podľa ktorého sťažovateľka napáda skutkové závery súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, nie právne posúdenie veci.

22. Ústavný súd poukazuje na to, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľkou, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Civilný sporový poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľke k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

23. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a základnými právami sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľka namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol rozhodnúť o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. mája 2019